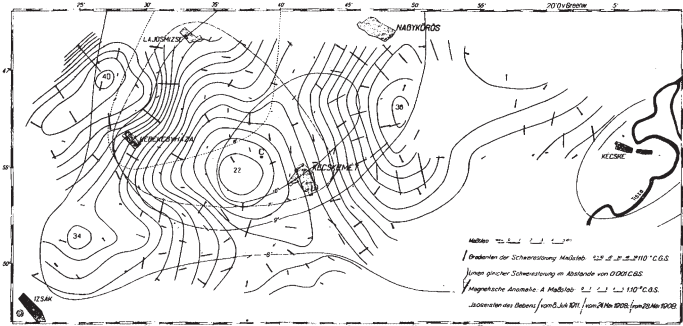

EÖTVÖS LORÁND MŰSZEREI AZ EMLÉKGYŰJTEMÉNYBEN – 4.

Kettős kis eszköz (1908)

1908-ban született meg a kettős kis eszköz, amely az előző ingákhoz képest jelentős súly- és méretcsökkentést jelentett. A kisebb méret miatt azonban a külső zavaró hatások (talajnyugalanság, szél stb.) jelentősen megnövekedtek. A korai mérési eredmények közül említésre méltó a Kecskemét környékén végzett torziósinga-mérés, amelyre az 1911. évi nagy földrengés után került sor. A gradiensek és a belőlük szerkesztett izogammák alapján a következő megállapításra jutottak: „A sűrűbb altalajban tehát a középben egy mélyedés van, innen a szélék felé haladva a sűrűbb tömeg emelkedik, majd ismét leesik. Szóval egy kráterszerű alakulattal van dolgunk, illetve helyesebben szólva, egy oly fajta »körhegységgel«, mint amilyenek a holdkráterek. Ez a különös alakulat kétségtelenül összefügg a kecskeméti földrengéssel.” A rengés C-vel jelölt epicentruma a minimum közepébe esik (lásd az ábrát). Sokkal többet ma sem tudunk a kecskeméti rengés eredetéről. (Forrás: Szabó Zoltán: 150 éve született Eötvös Loránd. *Földtani Kutatás XXXV/2* [1998] 3–8.) (Fotó: Kármán Tamás)

Az 1911. július 8-i kecskeméti földrengés komplex geofizikai térképe együtt ábrázolja az izoszeisztákat, Eötvös ingaméréseinek gravitációs adatait és mágneses megfigyeléseinek eredményeit. Eötvös Loránd előadásából a XVII. Földmérési Kongresszuson (Hamburg, 1912).

Eötvös Loránd Emlékgyűjtemény
Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat
1145 Budapest, Columbus utca 17–23.
telefon: 06-1-2524999
e-mail: muzeum@mbfsz.hu
web: <https://mbfsz.gov.hu/kiallitasok/eotvos-lorand-emlekgujjtemeny>